

І. О. Мельничук,
*старший викладач кафедри фінансів,
банківської справи та страхування,
Національна академія статистики, обліку та аудиту, м. Київ*

ДІЛОВА АКТИВНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ПРОЦЕС УПРАВЛІННЯ ЕФЕКТИВНІСТЮ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

Активність розвитку світової економіки в сучасних умовах господарювання та необхідність застосування активних фінансових інструментів стимулювання підприємницької діяльності визначають особливості функціонування підприємницького сектору країни. Особливої актуальності набуває питання поглибленого дослідження ділової активності як ключового елемента забезпечення ефективності господарювання суб'єктів економічних відносин.

Варто погодитись з думкою про те, що ділова активність – це комплексна характеристика діяльності підприємства, внутрішній рівень якої відображає ефективність використання фінансово-господарських ресурсів підприємства та інтенсивність її зміни в часі, а зовнішній – зусилля підприємства, спрямовані на забезпечення сталого економічного зростання досягнення лідерських позицій на ринку [1, с. 251].

В сучасних умовах виділяють ділову активність підприємств щодо мобілізації внутрішніх ресурсів економічного зростання та активність у зовнішньому економічному середовищі. Внутрішня активність виражається у зростанні економічного потенціалу підприємств чи підвищенні ефективності його використання. Аналіз і оцінку внутрішньої ділової активності здійснюють у кількісному і якісному вимірах. Кількісні параметри оцінки ділової активності виражені динамікою синтетичних і аналітичних показників виробничо-фінансової діяльності підприємств. У практиці аналітичної роботи доцільно ці показники групувати: за абсолютними та відносними значеннями приросту щодо базового рівня чи щодо плану, за ефективністю використання виробничих ресурсів і капіталу [2, с. 28].

Враховуючи потребу посилення необхідності удосконалення управління діловою активністю у сучасних умовах господарювання, ділову

активність підприємства можна розглядати як систему забезпечення досягнення цілей та ключових завдань підприємства, а саме, дослідження зовнішнього середовища підприємства, забезпечення ефективної операційної діяльності, створення сприятливого ринкового середовища з метою максимального задоволення потреб споживачів.

Інформаційне забезпечення аналізу ділової активності являє собою процес безперервного цілеспрямованого підбору відповідних інформативних показників, необхідних для здійснення оцінки, планування й підготовки ефективних і оперативних управлінських рішень за всіма аспектами фінансово-господарської діяльності підприємства. Система показників інформаційного забезпечення аналізу ділової активності формується із зовнішніх і внутрішніх джерел. Основними зовнішніми джерелами є дані державної статистики, матеріали, опубліковані у спеціальних галузевих або загальноекономічних журналах, прайси, каталоги, довідники, електронна мережа Інтернет, послуги консалтингових фірм тощо, а внутрішніми – дані фінансового та управлінського обліку підприємства, фінансової звітності підприємства [3].

У сучасних підходах існують різноманітні методи оцінки ділової активності, зокрема: матричні методи, інтегральні методи, методи визначення ділової активності з точки зору стратегічного потенціалу підприємства, методи, що базуються на порівнянні з еталоном, графічні методи тощо. Велике значення в оцінці ділової активності підприємства мають матричні методи, у яких здебільшого акцентується увага на факторах динамічного розвитку навколишнього середовища. Їх використання забезпечує здійснення більш системного аналізу, врахування взаємозалежностей між складовими в поточному періоді або на перспективу. Змістовна сутність методів матричного аналізу характеризується визначенням та розрахунком інтегрального рейтингового показника підприємства за параметрами або графіками [4, с. 346].

Аналіз ділової активності підприємства здійснюють за допомогою розрахунку таких коефіцієнтів:

- коефіцієнт оборотності активів;
- коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості;
- коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості;
- строк погашення дебіторської та кредиторської заборгованостей;
- коефіцієнт оборотності матеріальних запасів;
- тривалість операційного циклу;

- тривалість фінансового циклу;
- коефіцієнт оборотності основних засобів;
- період обороту чистого робочого капіталу;
- коефіцієнт оборотності чистого робочого капіталу;
- коефіцієнт оборотності власного капіталу.

Для аналізу ділової активності підприємства та з метою прийняття оптимальних управлінських рішень, необхідно здійснювати детальний пошук оптимальних економічних ресурсів й виявляти резерви їхнього залучення. Оцінка ділової активності важлива, з одного боку, тому що від швидкості обороту коштів залежить розмір річного обороту, а з іншого – прискорення обороту призводить до вивільнення коштів, які можуть бути використані на інших ділянках роботи. Таким чином, ділова активність підприємства є інструментом забезпечення ефективності роботи суб'єктів економічних відносин.

Список використаних джерел:

1. Дончак Л.Г., Ціхановська О.М. Ділова активність підприємства та шляхи її зміцнення. *Економіка та управління підприємствами*. 2017. Вип. 10. С. 250-255
2. Фаріон В.Я. Аналітична оцінка ділової активності та рентабельності підприємств. *Інноваційна економіка*. 2013. № 10. С. 27-33.
3. Масюк Ю.В., Качур В.С. Економічна сутність ділової активності підприємств та підходи до її оцінки. *Ефективна економіка*. 2019. № 10. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2019_10_25
4. Овчаренко Є.І., Манько І.М., Годящев М.О. Особливості оцінки ділової активності підприємства. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. № 13. С. 344–350. URL: <http://global-national.in.ua/archive/13-2016/69.pdf>